

Forholdsregler ved borgere med Fnat

Gældende for medarbejdere i CPO, CSKF og i Boformen Søparken, CFH.

Generelt	Fnat er en meget kløende hudlidelse, som er forårsaget af fnatmiden. Den er 0,20 – 0,40 mm stor og kan kun ses med lup. Især børn og unge, der er i tæt kontakt med hinanden, er udsatte for smitte. Personer der mistænkes for fnat, bør altid i kontakt med egen læge/hudlæge. Der skelnes mellem to former for fnat: • Almindelig fnat • Skorpefnat. • Ved skorpefnat vil der være så mange fnatmider, så huden er skorpet. • Skorpefnat kræver efterfølgende en omhyggelig rengøring Erfaringerne viser, at hvis først der er konstateret tilfælde med fnat, kan smitten meget hurtigt komme ud af kontrol. Derfor er det vigtigt at reagere allerede ved mistanke om fnat
Symptomer	Det mest fremherskende symptom er kløe. Kløen er værst ved sengetid, da varmen får fnatmiderne til at være mere aktive. Symptomerne viser sig som udslæt med små blegner eller vabler, specielt i den tynde hud ved fingermellemrummene og på fingre og håndled, ved albuer, armhuler, omkring navlen, på brystpartiet og i skridtet. Små børn under 3 år kan også have fnat i hårbunden og i ansigtet. Det klør mest, der hvor miderne har slået sig ned, og der kan efterhånden ses kradsningsmærker, som kan resultere i udvikling af sår. Der går 2-6 uger fra man er blevet smittet, til det begynder at klø.
Smittetid	Fnat smitter så længe, man ikke er i behandling. Hvis man er blevet smittet med fnat, betragtes man som smittefri 12 timer efter påbegyndt behandling med Permethrin-creme (NIX-creme) og 24 timer efter påbegyndt behandling med Ivermectin tabletter. Fnatmiden kan overleve i op til en uge uden for kroppen i varme fugtige omgivelser fx sengelinned.
Smittemåde	Almindelig fnat smitter ved tæt direkte hudkontakt med en smittet person, men der kan dog også ses smitte via tøj, sengetøj, håndklæder, møbler, tæpper m.v. Skorpefnat er mere smitsom end almindelig fnat og kan i værste tilfælde smitte ved et håndtryk.
Mistanke om fnat	Ved mistanke om fnat hos en borger eller medarbejder kontaktes egen læge hurtigst muligt. Aktivitetstilbud, dagtilbud o.lign. Ved mistanke om fnat hos en borger eller medarbejder sendes vedkommende hjem. Borgeren/medarbejderen må komme igen: • Hvis læge eller hudlæge afkræfter mistanken om smitte • Hvis læge eller hudlæge bekræfter, at der er mistanke om smitte med fnat OG borger/ medarbejder har påbegyndt første behandling for minimum 12 timer siden med enten Permethrin-creme (NIX-creme) eller for minimum 24 timer siden påbegyndt behandling med Ivermectin tabletter. Ældrecenter, sygeplejen, hjemmeplejen, botilbud o.lign. Hos borger, hvor der er mistanke om fnat, anvendes værnemidler ved tæt direkte kontakt – se afsnit om værnemidler nedenfor. Værnemidler anvendes indtil: • Læge eller hudlæge afkræfter mistanken om smitte – dvs. herefter ingen forholdsregler • Hvis læge eller hudlæge bekræfter, at der er mistanke om smitte med fnat OG borger/ medarbejder har påbegyndt første behandling for minimum 12 timer siden med enten Permethrin-creme (NIX-creme) eller for minimum 24 timer siden påbegyndt behandling med Ivermectin tabletter.
Behandling Fortsætter på næste side	Behandlingen er enkel og effektiv. Der anvendes Cremor Permethrin (Nix), som kan købes i håndkøb på apoteket eller tablet Ivermectin (Scatol), som er receptpligtig. Fnatbehandling med creme består af omhyggelig indgnidning af hele kroppen fra kæberande og nedefter.

Behandling Fortsat	En tube rækker til behandling af en voksen person. Cremen påsmøres om aftenen og skal blive siddende i 12 timer, hvorefter den vaskes af med varmt vand og sæbe. Hvis hænderne bliver vasket før der er gået 8 timer, skal cremen påføres igen efter hver håndvask. Der skiftes til rent tøj og sengelinned. Børn under 3 år kan have fnat i ansigt og hårbund, så disse områder skal også behandles med NIX. Behandlingen gentages efter 7 dage. Fnatbehandling med tablet Ivermectin består af to orale doser, én dosis dag 0 og én dosis dag 7. Der skiftes til rent tøj og sengelinned. Tablet behandling kan være relevant ved formodning om dårlig compliance eller ved samtidig behandling af store grupper af smittede personer. Ved begge behandlinger kan det blive ved med at klø i op til 6 uger. Det er ikke nødvendigvis et udtryk for, at behandlingen har svigtet. Fortsætter kløen i mere end 6 uger søges læge på ny. Tilskud til fnatmidlet NIX creme Fra d. 20. maj 2019 gives der tilskud til behandling med NIX-creme, hvis egen læge udskriver det på en recept. Jf. Lægemiddelstyrelsen gives tilskud efter de gældende regler for medicintilskud og kan gives til følgende personer: • Personer, der er smittet med fnat • Husstandsmedlemmer • Andre, der har været i tæt kontakt med den smittede
Forholdsregler Fortsætter på næste side	Forholdsregler er gældende ved mistanke om – og ved påvist fnat: • indtil 12 timer efter første behandling med Permethin creme (NIX-creme) • Indtil 24 timer efter første behandling med tablet Ivermectin I primærsektoren må borgere med smitsom sygdom ikke isoleres, som under indlæggelse på hospitalet Håndhygiejne Der udføres hånddesinfektion efter kontakt med den smittede. Inden stuen forlades, skal der foretages både håndvask og hånddesinfektion. Værnemidler Ved pleje og behandling samt ved rengøring i boligen (inkl. sengeredning) anvendes handsker og langærmet engangskittel over arbejdsdragten. Dette overholdes indtil 12/24 timer efter påbegyndt behandling. Tøj og sengelinned Efter endt behandling skal borgeren skifte tøj og sengelinned skiftes. • Borgerens tøj vaskes separat fra de øvrige beboers tøj • Tøj, håndklæder, bamser og sengetøj osv. som er brugt den seneste uge, vaskes ved min. 60° C. • Tøj og andet, der ikke kan tåle temperaturen, kan henstå isoleret i lukket plastpose i én uge. Rengøring Hjemmet rengøres ved både første og anden behandling (dag 0 og dag 7). Efter afsluttet behandling rengøres stuen på vanlig vis. • Seng og madras rengøres og desinficeres efterfølgende med ethanol 70-85%. • Møbler, gulvtæpper, bilsæder og lignende skal støvsuges eller man skal undgå at anvende dem i syv døgn. • Overfladen på tablets, computer og mobiltelefoner rengøres. Ved skorpefnat: • Møbler betrukket med tekstiler vaskes og støvsuges (støvsugerpose og filter skiftes umiddelbart bagefter). ➤ Alternativ kan boligen stå tom i 1 uge.

Forholdsregler Fortsat	Behandling af øvrige borgere med tæt kontakt til den smittede Hvis den smittede borger har husstandslignende kontakt til andre borgere/beboere, f.eks. kæreste, bør vedkommende behandles to gange samtidigt med den smittede. Ved husstandslignende kontakt forstås personer, som den smittede enten har haft: • Længerevarende hudkontakt med (fx holdt i hånd, flettet fingre med, givet massage eller haft seksuel kontakt med), • Eller som den smittede har delt seng, håndklæde, tøj og sko med. Personale med fnat Må ikke deltage i direkte pleje- og behandlingsopgaver før efter henholdsvis 12/24 timer efter første behandling: • 12 timer (Permethrin-creme/NIX-creme) • 24 timer (Ivermectin tabletter) Når der er konstateret fnat, bør alle i husstanden behandles. Det er vigtigt, at alle behandles samtidigt, da familiemedlemmer kan være smittet, selvom de endnu ikke har fået symptomer. Har nogen i husstanden symptomer, skal de behandles to gange med en uges mellemrum. Forebyggende behandling til personale Personale, der har haft tæt hudkontakt med en borger med fnat anbefales at gennemgå en forebyggende behandling. Det er ikke nødvendigt at personalets husstandsmedlemmer behandles. Behandling af øvrigt personale og borgere, som ikke har haft tæt kontakt til den smittede Der er ikke grund til at behandle øvrige beboere eller personale, men man bør være opmærksom på kløe og udslæt hos de øvrige personer og beboere 3 – 6 uger efter det sidste tilfælde er behandlet, da det kan være tegn på smitte
Ophævelse af forholdsregler	Forholdsregler kan ophæves: • 12 timer efter første behandling med Permethrin-creme/NIX-creme • 24 timer efter første behandling med Ivermectin tabletter.
Kilde henvisning	Nationale infektionshygiejniske retningslinjer om supplerende forholdsregler ved infektioner og bærertilstand i sundhedssektoren. Statens Serum Institut, Central Enhed for Infektionshygiejne, 5.1 udgave 2019. Fnat Fagperson Sundhedsstyrelsen Håndtering af fnat på skoler og andre institutioner. Sundhedsstyrelsen 06.10.2025. Epidemiloven Lov nr. 285 af 27/02/2021. Sundhedsstyrelsen: Præparatanmeldelse: Scatol - Sundhedsstyrelsen https://www.sst.dk/da/Fagperson/Sygdomme-lidelser-og-behandling/Sexsygdomme/Fnat
Udarbejdet af	Hygiejnesygeplejerske, Region Nordjylland.